

Vlaams
Parlement

ingediend op **851** (2020-2021) – Nr. 3
20 juli 2021 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking
en Toerisme
uitgebracht door Johan Deckmyn

over het voorstel van resolutie

van Emmily Talpe, Joris Nachtergaele, Orry Van de Wauwer,
Staf Aerts en Annick Lambrecht

over de bescherming en versterking
van gendergelijkheid en vrouwen- en meisjesrechten
in de intra-Afghaanse vredesonderhandelingen

*Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme:*

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Gwendolyn Rutten, Emmily Talpe;
Staf Aerts, Tine Van den Brande;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Marino Keulen, Bart Tommelein;
Chris Steenwegen, Jeremie Vaneekhout;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

Documenten in het dossier:

- 851** (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
- Nr. 2: Amendementen

INHOUD

1. Toelichting door Emmily Talpe	4
2. Bespreking	4
2.1. Tussenkoms van Annick Lambrecht	4
2.2. Tussenkoms van Johan Deckmyn	5
2.3. Tussenkoms van Joris Nachtergaele	6
2.4. Tussenkoms van Staf Aerts	7
2.5. Tussenkoms van Orry Van de Wauwer	7
2.6. Repliek van Emmily Talpe	7
2.7. Repliek van Johan Deckmyn	8
3. Stemming	8
3.1. Stemming over de amendementen	8
3.2. Stemming over het niet-geamendeerde voorstel van resolutie	8

Op 13 juli 2021 behandelde de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme het voorstel van resolutie over de bescherming en versterking van gendergelijkheid en vrouwen- en meisjesrechten in de intra-Afghaanse vredesonderhandelingen.

(Deze vergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting door Emmily Talpe

Emmily Talpe is blij dat er over de partijgrenzen heen een initiatief is genomen om de toestand in Afghanistan, die bijzonder precair is, onder de aandacht te brengen. Die toestand herinnert haar aan het boek *Duizend schitterende zonnen* van Khaled Hosseini waarin de moeilijke situatie van meisjes en vrouwen in het regime van de taliban geschetst wordt, een boek dat een enorme indruk op haar heeft nagelaten.

Hoewel de situatie de laatste jaren verbeterd was, is men bang dat door de huidige vredesonderhandelingen tussen de Afghaanse regering en de taliban de situatie opnieuw achteruitgaat. Ondanks het historische vredesakkoord stelt men vast dat er bij de vredesgesprekken door de taliban geen vrouwen aan de onderhandelings-tafel werden uitgenodigd, wat ze stuitend vindt. Maar ook de vrouwen en meisjes in Afghanistan zijn bezorgd dat ze de rechten die de afgelopen jaren stilaan zijn opgebouwd, onder meer dankzij Amerikaanse steun, opnieuw kwijtspelen bij de onderhandelingen. Een vredesakkoord dat gendergelijkheid en vrouwen- en meisjesrechten niet waarborgt, is geen vredesakkoord. Bij de vredesgesprekken is het belangrijk dat de partijen aan tafel zitten en dat de taliban de vrouwenrechten en gendergelijkheid honoreert, wat tot dusver niet aan de orde is. Daarom wil de spreker het voorstel van resolutie op de agenda zetten.

Maar het voorstel van resolutie is ook lokaal ingegeven. In Ieper, de vredesstad, is Jennie Vanlerberghe actief in de organisatie *Moeders voor Vrede*. Die organisatie heeft in Afghanistan een opvanghuis waar meisjes terechtkunnen die verworpen zijn door hun echtgenoot. Telkens als Jennie Vanlerberghe uit Afghanistan terugkomt, informeert ze het lid over de schrijnende situatie in Afghanistan. Dit voorstel van resolutie ligt haar dan ook na aan het hart.

In het voorstel van resolutie wordt gevraagd dat het akkoord de gendergelijkheid en de meisjes- en vrouwenrechten waarborgt, anders is er geen vredesakkoord. Ook de recente toename van aanslagen op vrouwen in hoge posities en vrouwen die mensenrechten promoten, is onaanvaardbaar en het voorstel van resolutie vraagt om hen dan ook beter te beschermen. Het voorstel van resolutie steunt de oproep van de Afghaanse vrouwen en meisjes om mensenrechten, rechten en vrijheden van vrouwen en meisjes en gendergelijkheid als fundamentele pijlers te gaan hanteren in de vredesgesprekken. Het voorstel van resolutie wil hen ook inspraak geven en de rechtstreekse participatie van vrouwen bij de onderhandelingen verzekeren; het voorstel van resolutie roept de EU en de hoge vertegenwoordiger op om de bezorgdheden van de Afghaanse vrouwen mee te nemen en de onderhandelingen van nabij op te volgen en ook in de commissie daarover verslag uit te brengen. Ten slotte vraagt het voorstel van resolutie dat Vlaanderen in zijn buitenlandbeleid het belang van gendergelijkheid blijft onderstrepen.

2. Bespreking

2.1. Tussenkomen van Annick Lambrecht

Annick Lambrecht beklemtoont dat mensenrechten in de commissie hoog op de agenda staan en haar fractie blij is dat ze dit voorstel van resolutie kan ondersteunen. Of het nu gaat om de rechten van lesbian, gay, bisexual, transgender, questioning, intersex (lgbtqi), etnisch-culturele minderheden of, zoals in dit voorstel

van resolutie, vrouwen. Vlaanderen heeft een voortrekkersrol en dit voorstel van resolutie past daar perfect in.

De geschiedenis van de vrouwenrechten in Afghanistan is er een van vooruitgang maar ook van zware klappen. Vrouwen en meisjes zijn al meer dan een eeuw de speelbal van een strijd tussen progressieven en conservatieven in dit door oorlog verscheurde land. Terwijl in het grootste deel van de 20e eeuw de Afghaanse vrouwen, zeker in de steden, meer en meer rechten en vrijheden verwierven en vrouwen onder andere in het onderwijs een steeds belangrijkere rol speelden, werden deze rechten met de opkomst van de taliban al snel met de grond gelijk gemaakt. Met verstrekende gevolgen, niet alleen voor de vrouwen in kwestie maar ook voor de hele Afghaanse bevolking. Zo zakte het volledige Afghaanse onderwijs in elkaar door het uitsluiten van vrouwen, die 70 procent van alle leerkrachten uitmaakten.

De oorlog in Afghanistan tegen de taliban heeft veel levens, te veel levens, gekost, maar het verdrijven van de taliban van de macht heeft wel opnieuw perspectief gegeven aan vrouwen en meisjes. Zo was er na de val van de taliban opnieuw een sterke stijging van het aantal meisjes op school. De aanslepende oorlog vraagt om een onderhandelde vrede. Maar die vrede mag niet ten koste gaan van de rechten van vrouwen en meisjes. De vrede moet een nieuwe impuls geven aan vrouwenrechten in heel Afghanistan. Daarom roept dit voorstel van resolutie ook op vrouwen een volwaardige plaats te geven aan de onderhandelingstafel.

Dat Afghaanse vrouwen uiteindelijk de prijs voor de onderhandelde vrede zouden betalen is onaanvaardbaar voor de Vooruitfractie en daarom zal haar fractie dit voorstel van resolutie steunen.

2.2. Tussenkomen van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn is eveneens blij met het voorstel, maar vraagt om niet meer te beweren dat dit een initiatief over de partijgrenzen heen is, want dat is onjuist. Zijn fractie had graag aan dit initiatief meegewerkt en wil dat ook in de toekomst graag doen.

Vorig jaar werd er een historisch vredesakkoord over de toekomst van Afghanistan gesloten. Hierdoor komt er een einde aan een conflict dat decennia oud is. De Amerikaanse troepen worden teruggetrokken en er is een vredesproces tussen alle betrokken partijen in Afghanistan in gang gezet.

Het probleem is dat de taliban in de nasleep van de vredesonderhandelingen wellicht het laken naar zich toe zullen trekken en een streng fundamentalistisch islamitisch regime op poten zetten. Hij merkt op dat overal waar de islam aan de macht komt, de mensenrechten en de rechten van minderheden en vrouwen in het bijzonder, in het gedrang komen. Dit voorstel van resolutie heeft de verdienste daarop te wijzen, waarbij de nadruk ligt op de rechten van vrouwen en meisjes die deze rechten dreigen te verliezen als de islam aan de macht komt. Het begint met een hoofddoek en eindigt onder een boerka. Vrouwen worden geweerd uit het sociale leven en het straatbeeld, worden verhinderd om naar school te gaan of een opleiding te volgen en zijn uiteindelijk niets meer dan het bezit van hun vader of man.

Hij hoopt dat dit een les is voor de verdedigers van de hoofddoek in ons land. Groen is de kleur van de islam en net de groenen ondermijnen de laatste jaren fanatiek de laïciteit – waar ze eens voorstander van waren – om reden van zogenaamde 'demografische veranderingen'.

Het is niet toevallig dat de door de groenen aangestelde regeringscommissaris, Ihsane Haouach, stelde dat de scheiding tussen kerk en staat in het licht van de

veranderende demografie moet worden bekeken. Ze bevestigde met andere woorden net het feit dat waar de islam aan de macht komt, er aan mensenrechten wordt geknaagd. Dat ze ontslag moest nemen, was dan ook niet meer dan logisch. Hij hoopt dat alle partijen, en in het bijzonder Groen, daar lessen uit zullen trekken.

Zijn fractie is het uiteraard eens met dit voorstel van resolutie, maar betreurt dat de rol van de fundamentalistische islam niet explicieter wordt benoemd. Hoewel men het in de toelichting van het voorstel van resolutie een keer over 'fundamentalisme' heeft, is er in de rest van het voorstel van resolutie geen sprake meer van. Men komt niet verder dan het "conservatieve, streng islamitische en restrictieve regime van de taliban", alsof de islam een aspect van de taliban is en niet andersom.

Voor het Vlaams Belang is dat te terughoudend ten aanzien van het fundamentalistisch islamitisch regime dat men daar voor ogen heeft. Afghanistan is net zoals zoveel volkeren in de islamitische wereld het slachtoffer van de islam. De taliban is het symptoom en dat moet benoemd worden. Zijn fractie heeft dan ook drie amendementen ingediend: een amendement voor het overwegend gedeelte en twee amendementen bij de vraagstelling aan de EU en aan de Vlaamse Regering.

Het is belangrijk te beklemtonen dat de islamitische ideologie aan de grondslag ligt van de inperking van rechten van vrouwen en minderheden in het grootste deel van islamitische wereld, waaronder ook Afghanistan. De taliban is een fundamentalistisch islamitische organisatie. Het feit dat men dezelfde inperkingen van mensenrechten in de hele islamitische wereld kan waarnemen, moet benoemd worden om de problematiek correct te contextualiseren. Dat is opgenomen in het eerste amendement.

In het tweede amendement wil de Vlaams Belangfractie er bij de EU op aandringen om in al haar contacten met de islamitisch geïnspireerde regimes het respect voor de mensenrechten aan te kaarten. Zoals in het eerste amendement geschetst, is er in de hele islamitische wereld een structureel problematische houding met betrekking tot de mensenrechten. Het is essentieel dat de EU specifiek bij die landen blijft hameren op het respecteren van de mensenrechten en van de rechten van vrouwen en minderheden in het bijzonder.

Het derde amendement is gelijkaardig, maar richt zich tot de Vlaamse Regering en vraagt haar in alle contacten met islamitische en islamitisch geïnspireerde regimes het respect voor de mensenrechten aan te kaarten.

2.3. Tussenkoms van Joris Nachtergaele

Joris Nachtergaele geeft aan dat er in de commissie vaak aan steekvlampolitiek wordt gedaan als er zich iets voordoet. Wat collega Emmily Talpe aanbrengt, is echter een vergeten problematiek en het is haar verdienste dit aan te brengen. Er is bezorgdheid bij de Afghaanse vrouwen over de manier waarop de rechten en vrijheden worden beknot. Met het vooruitzicht op de taliban die opnieuw aan de macht komt en de terugkeer van het fundamentalistisch islamitisch regime, is die vrees terecht.

Hij wil ingaan op de amendementen van het Vlaams Belang, die hij begrijpt. Men moet verwijzen naar het probleem. Dat staat volgens hem al in de overwegingen 3, 4, 6 en 11 van het voorstel van resolutie, waar sprake is van een streng islamitisch regime. Het probleem wordt dus wel degelijk benoemd.

Een ander amendement van het Vlaams Belang slaat op de verbreding. Hij wijst erop dat er vorig jaar een resolutie is aangenomen over de bescherming van religieuze minderheden (*Parl.St. VI.Parl. 2019-20, nr. 225/4*) waarin al een dergelijke

alomvattende veroordeling staat. Als men toch zou verbreden, moet men consequent zijn en alle schendingen van mensenrechten door alle regimes veroordelen, dus ook in Polen, Hongarije en Spanje.

Hij besluit dat in dit voorstel van resolutie over Afghanistan man en paard worden genoemd. Zijn fractie zal dit voorstel van resolutie dan ook steunen.

2.4. Tussenkost van Staf Aerts

Staf Aerts zegt dat de Groenfractie zich graag bij dit initiatief aansluit. Het is belangrijk om een sterk signaal te geven, zowel aan de internationale gemeenschap, aan de vrouwen die dag in dag uit daarover aan het werk zijn in Afghanistan zelf en ook aan de organisatie Moeders voor vrede die vanuit België stevige inspanningen voor de vrouwenrechten in Afghanistan levert. Zijn fractie steunt dit voorstel van resolutie graag.

Het is problematisch dat de situatie van vrouwen in die regio achteruit dreigt te gaan. Het blijkt dat er stappen in de goede richting gezet zijn en de bewegingsvrijheid mag niet opnieuw tenietgedaan worden.

2.5. Tussenkost van Orry Van de Wauwer

Orry Van de Wauwer bevestigt dat ook zijn fractie dit voorstel van resolutie zal steunen. De problematiek die in dit voorstel van resolutie wordt geschetst, blijkt vandaag des te pertinenter te worden. Intussen trekken de Verenigde Staten immers versneld hun troepen uit Afghanistan terug, met als doel om tegen einde augustus 2021 het land definitief te verlaten. Men ziet nu al dat in de regio's waar het Amerikaanse leger is weggetrokken, het Afghaanse leger niet opgewassen is tegen de taliban. In veel gevallen levert het leger de kazernes en wapens aan de taliban over zonder zelfs maar een schot gelost te hebben. De Amerikaanse president Joe Biden stelde dat het Afghaanse leger met zijn 300.000 veiligheidstroepen opgewassen moet zijn tegen de naar schatting 75.000 talibanstrijders. De gebeurtenissen op het terrein laten evenwel een andere realiteit zien.

De situatie van vrouwen dreigt achteruit te gaan. Talibanvertegenwoordigers stellen dat burgers recht hebben op onderwijs, maar 'wel binnen het kader van de islamitische wet en de Afghaanse tradities', wat dat ook moge inhouden voor meisjes en jonge vrouwen. Het is overigens zeer de vraag of vrouwen nog zullen kunnen deelnemen aan de macht en welke rol ze nog toebedeeld krijgen in het openbare leven, zoals toegang tot onderwijs en zo meer. De eerste verslagen uit de door de taliban bezette gebieden en steden, van onder meer Human Rights Watch, zijn allesbehalve hoopgevend voor vrouwen.

Het is dus goed dat dit voorstel van resolutie behandeld wordt om die problematiek aan de kaak te stellen. Hij hoopt dat er alsnog een vredesoplossing komt waarbij de rechten van vrouwen en jonge meisjes gegarandeerd kunnen worden. Hij hoopt dat met het voorstel van resolutie de problematiek ook internationaal op de kaart gezet wordt.

Wat de amendementen van het Vlaams Belang betreft, treedt hij de argumentatie van Joris Nachtergaele bij.

2.6. Repliek van Emmily Talpe

Emmily Talpe waardeert de gedeelde bezorgdheid van de collega's over de situatie. Men zou denken dat een historisch vredesakkoord een grote stap vooruit is, maar achterliggend is er een sluimerend probleem. Vlaanderen kan niet toestaan dat de bestaande moeizaam opgebouwde rechten van de afgelopen jaren opnieuw

afgebouwd zouden worden. De vrouwen moeten in de vredesonderhandelingen ook een plaats aan tafel krijgen, wat bij de taliban niet gebeurt. Een luid signaal is dus nodig. Daarin is de focus op de intra-Afghaanse vredesonderhandelingen belangrijk. De Afghaanse regering zelf heeft wel al rechten aan vrouwen toegekend, dus een voorzichtige aanpak is wenselijk. Daarom pleit ze ervoor het voorstel van resolutie te behouden zoals het is ingediend.

Hoewel het thema al lang aansleept, is het toch bijzonder actueel. Tegen eind augustus zullen de Amerikaanse militairen het land verlaten. De Britse stafchef Nick Carter sluit niet uit dat er opnieuw een burgeroorlog zou ontstaan. Het blijft dus brandend actueel. De vredesonderhandelingen verlopen moeizaam en er is een toename van het geweld in Afghanistan. Het lid hoopt dit voorstel van resolutie dan ook snel naar de plenaire vergadering te kunnen brengen om een signaal naar de buitenwereld te kunnen sturen.

2.7. Repliek van Johan Deckmyn

Johan Deckmyn bevestigt dat het voorstel van resolutie actueel is en ook hij vreest dat de toestand in Afghanistan er niet rooskleurig uitziet.

Wat de tegenargumenten van Joris Nachtergaele betreft, waar verschillende collega's zich bij hebben aangesloten, wijst hij erop dat het niet de eerste keer is dat de collega's van de N-VA de argumentatie begrijpen, maar niet onderschrijven. Hij betreurt dat en de tegenargumentatie is niet overtuigend, zeker waar er onnodig naar Europese voorbeelden wordt verwezen. Bepaalde situaties in Europa kunnen in de verste verte niet vergeleken worden met de problematiek waarmee vrouwen en meisjes in islamitische regimes, in het bijzonder in Afghanistan, worden geconfronteerd. De ordegraad van het onrecht is heel verschillend. Integendeel, Europese landen moeten weerbaarder worden in hun strijd tegen de oprukkende islam in Europa. Het begint met een hoofddoek en het eindigt met een boerka.

Het voorstel van resolutie heeft de verdienste dat het de problematiek van vrouwen in Afghanistan aan de kaak stelt en zijn fractie kan er zich in vinden.

3. Stemming

3.1. Stemming over de amendementen

Het eerste amendement van het Vlaams Belang wordt verworpen met 2 stemmen voor en 9 tegenstemmen.

Het tweede amendement van het Vlaams Belang wordt verworpen met 2 stemmen voor en 10 tegenstemmen.

Het derde amendement van het Vlaams Belang wordt verworpen met 2 stemmen voor en 10 tegenstemmen.

3.2. Stemming over het niet-geamendeerde voorstel van resolutie

Het niet-geamendeerde voorstel wordt unaniem aangenomen met 12 stemmen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Johan DECKMYN,
verslaggever